

תצוגת ייחודית הקשר

מוזיאון חדש לתרבות האסלאם ועמי המזרח נפתח בבאר־שבע, לצד תערוכת 50 שנה לאנדרטת חעיבת הנגב של הפלמ"ח

אמנות
חגית פלג־דרותם

hagitpr@globes.co.il

הפסל דני קרוון (84), שיתף אתמול בעמוד הפייסבוק שלו מכתב מרגש, שקיבל מסטודנט לאמנות באוניברסיטת מורמה שבטורקיה. הסטודנט מספר לאמן, כי הקדיש את עבודת המחקר שלו ליצירתו של קרוון, ועבודתו העניקה לו את סיום התואר בהצטיינות יתרה. המכתב לא יכול היה להגיע בעיתוי מתאים יותר. בזמן שבו הפער בין רחשי הלב ותחומי העניין של אנשים, כמו קרוון והסטודנט הטורקי, לבין היחסים המדיניים בין ארצותיהם, נראה כנהום בלתי ניתנת לגישור. "הקשר הטורקי" מהדהד עוד יותר, לנוכח העובדה שהשבוע נתנך בכאר שבע מוזיאון חדש לתרבות האסלאם ועמי המזרח. המוזיאון הוא חלק ממוזיאון הנגב, השוכן בגן במרכז העיר, במקום בו הוקם ב־1906 בית המושל הטורקי וליצירו מסגד עותמני מפואר.

המסגד עמד עד לאחריה במוקד מחלוקת משפטית ארוכת שנים. לאחר שגורמים כציבור

המוזיאון החדש לתרבות האסלאם. מקשרים (צילום: עמית גרון)

הברואים המוסלמים תבעו להחזירו לשימושו המקורי. בג"ץ פסק שהמקום ישמש כמוזיאון וכעת נפתחה בו התערוכה הראשונה "קשרים". ר"ד דליה מגור, האוצרת הראשית של מוזיאון הנגב אמרה: "בתקופה לא פשוטה היום בארץ, שליחותו של המוזיאון לטוות חוסים מקשרים בין תרבויות ולהציג את הצד היפה והנעלה של תרבות האסלאם, נעשית חשובה במיוחד. פתיחת המוזיאון היא רק התחלה: כוונתנו להושיט יד לקהילות הברואים בנגב ולמוסלמים ברחבי הארץ ולהזמין אותם להשתתף איתנו בפיתוחו של המוזיאון".

לריחוס והשראה למהפכה

התרבותית וההיסטורית שבה נמצאת ארץ ישראל. התערוכה זכתה לעיצוב מעולה, בידי משרד האדריכלים של יורם שילה ויעל בן אריה, שעברו בעבר עם סגלית לנביא על עיצוב תערוכותיה בבליין ובוניציה. העיצוב מתייחס בראת כבוד למסגד ולהלל הפתוח שהוא חובק, מחפה את הקירות בריעת בר שקופה־למחצה, בדוגמה מקורית של עיסורים שעיצבו האדריכלים בהשראת ערבסקות ומוטיבים מסורתיים. כך נוצר סינון מיטבי של האור, בלי להסתיר את הקירות או החוצץ בין חלקי האולם. השתיחים - פריטי אספנות בני מאות שנים, שטיחי תפילה, שטיחי גן ושטיחי נוי - מוצגים על משטחים נמוכים, המאפשרים לראותם היטב ולייבטם היטב

מימין: אנדרטת הנגב מתוך הידיאו "זיכרון קצר" 2004, של יעל ברתנא וגרג סמית; ומשמאל: ביולוס של יעקב אגור. מראי מקום

לראות או
לא לראות

|| ניר קיפניס

לידיעת הקייטנים

"הטיוול הגדול"
ג' 22:35, יום 17

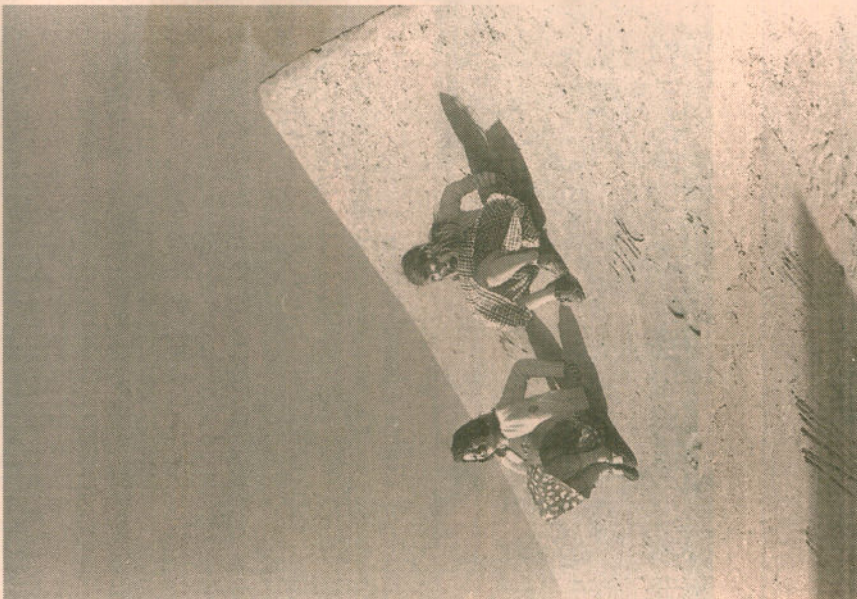
הנה סיפור אמיתי: בתחילת 1990 הגעתי, בתום שירותי הצבאי, לסידיני, אוסטרליה. אחרי כמה חודשים של עבודה בבניין, כמעט שפתחנו, אני ועוד חבר לידות, חברה לפינוי פסולת מאתרי בנייה, עסק רווחי מאוד באותן שנים. בסופו של דבר, בעודנו משווים בין דגמים משומשים של משאיות, השכנו שאנחנו צעירים מכדי להתחייב למיום - ושתמיד נוכל לחזור לאוסטרליה, גם אחרי האוניברסיטה.

את החלומות על כסף גדול המרתי כטיול גדול שלקח אותי מאוסטרליה למזרח הרחוק ולדרום אמריקה. מאז השתעשעתי פעמים רבות במחשבות על "מה היה קורה אילן". אם תרצה, הסרט הזה הוא על אותו "אילן". הטיוול הגדול של אחרי השירות הצבאי, הופך עבור רבים מהישראלים למסע של חייהם: אהתניתן לסרב לה, אחר מתאהב

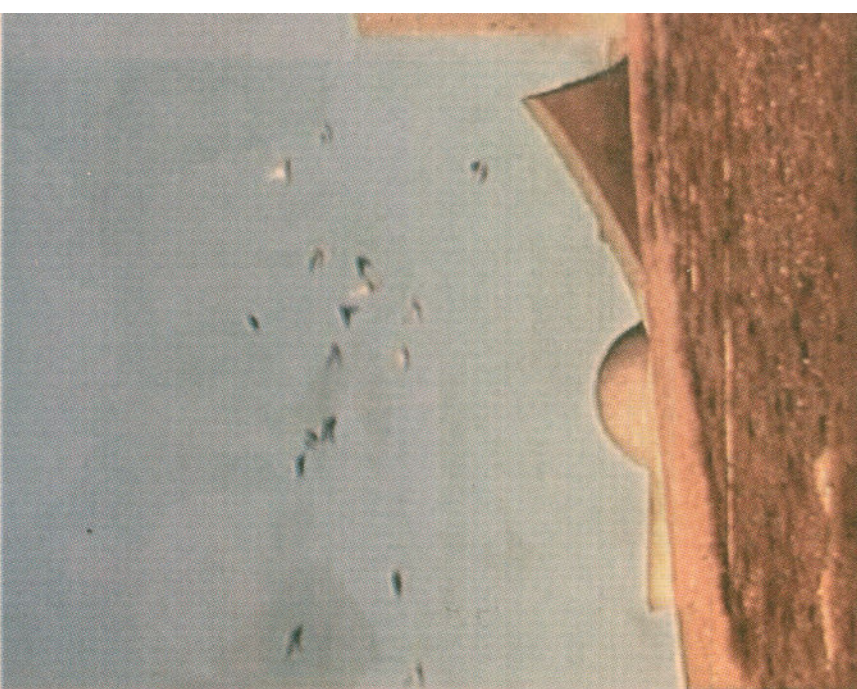
במקומית, שניים נוספים בנופים ניתן לנסות לה, אחר מתאהב במקבלת הצעת עבודה שלא ניתן לסרב לה, אחר מתאהב

במקומית, שניים נוספים בנופים התיעודית הזאת מפגישה בין רוך הוררים שנשאר בבית לבין "הילדים" שיצאו לשוטט בעולם, הציצו ונפגעו. מדובר בניסיון מעניין שמנסה להבין ממה נורחים הצעירים ואיך מתמודד דרך הורים עם האחיות לאותה "מנוסה". אני מניח שקרן "אביחי" שסייעה במימון הסדרה, מקווה שבסופו של דבר ישונו בנינו (ובנות) לגבולם. רק שאני, ולא מתוך חרטה חלילה על מה שאירע לי ב-25 השנה האחרונות, רציתי לזעוק לדרך הבנים: אל תפסיקו

(צילום: הרלנד זורמר) אלוסי: 47

(צילום: אל'בי) אלוסי: 47

הביתי. יחד עם זאת הם מוגבהים קלות מהרצפה ומופרדים זה מזה כך שכל אחד זוכה למבט ממוקד משלו. הם מספרים את סיפורי הקייטניות המזרחיות; הפנייה למכה בתפילה המוסלמית; הערצת היופי שבטבע, הסגירה לבריאה ולסדר הקוסמי; וכן על מסורות מלאכה וקניין.

בחזרה לאנדרטת הנגב

מוזיאון הנגב הותקף פועל בבית המושל, ובו מוצגת כעת תערוכה המוקדשת לקרוון, חוגגת 50 שנה לאנדרטת הטיבת הנגב של הפלמ"ח - יצירת מופת גאונית ופורצת דרך, שתכנן בוויטו אמנו צעיר, בן 32 בלבד. גם הוא לא שיער שהאנדרטה תהיה בקורבן

מפוארת, הנמשכת יובל שנים. אנדרטת הנגב היא לא רק גל-עד לנופלים, זהו פסל הוצות מכטון יצוק, על ראש גבעה, שהייתה מבודדת אך כינתיים הלכה העיר והתקרבה אליה בשכונות חדשות. באנדרטה, יצק קרוון את יסודות תפיסתו האמנותית: פיטול סביבתי המתייחס לנוף ולצירי המבט הטבעיים, ויוצר חלל פתוח

אנדרטת הנגב היא לא רק גל-עד לנופלים, זהו פסל הוצות מכטון יצוק, על ראש גבעה, שהייתה מבודדת אך כינתיים הלכה העיר והתקרבה אליה בשכונות חדשות

ומעברים בין מבנים הנרטיים, שהיחסים ביניהם ובין גוף האדם המהלך ביניהם מגדירים את חוויית המקום. תבנית נוף, שעון שמש מונומנטלי, כמעט פגני, תעלת מים חיים ועץ שיטה הקורא גם לחיות המדבר לחסות בצילו ולאכול מעליו. האנדרטה היא זכר לקרבות, אך כמו כל עבודותיו של קרוון היא גם סמל

לשיאפה שלום. כתערוכה, המוצגת במוזיאון הנגב מזגישה האוצרת - ערי אנגלמן את הקשר האנושי לאנדרטה, היחסים האינטימיים ממש, שנוצרו בין תושבי העיר ומבקרים שונים למקום. לצד עבודות עבר של קרוון עלה כחול המינימליסטי, ההומניסטי, המודרניסטי, המתייחס תמיד לסיביה, לאדם ולחיים.

מחר (ר') ישתתף קרוון כשיח גלריה בתערוכה ולמחרת יתקיים באוניברסיטת בן גוריון יום עיון המוקדש לאנדרטה ולמקומה הייחודי בנגב, באמנות ובתרבות הישראלית. •

מוזיאון הנגב ומוזיאון לתרבות האסלאם ועמם המזרח, רחוב העצמאות 60 באר שבע.